

ECC
DENETİM

MEVZUAT SİRKÜLERİ

2023/19 16/03/2023

İLETİŞİM BİLGİLERİ

ADRES:
İçerenköy Çayır Cad. Nehir
Plaza No:9/25
34752 Ataşehir- İstanbul

TELEFON:
0216 213 0550

WEB SİTESİ:
www.eccdenetim.com
www.andersen.com

E-POSTA:
sirkuler@eccdenetim.com

ANDERSEN®

ECC Denetim Andersen Global
Üyesidir.

2022 Menkul Sermaye İratlarının Beyanı

Menkul Sermaye İratları 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nda sayılan yedi gelir unsurundan biridir.

Menkul kıymet iratları (MSİ), belli bir paranın, belirli bir süre için borç verilmesinden başka bir ifade ile bir menkul kıymete yatırılmasından sağlanan gelirdir. Gelir Vergisi Kanunu'nda menkul sermaye iratları, sahibinin ticari, zirai veya mesleki faaliyeti dışında nakdi sermaye veya para ile temsil edilen değerlerden müteşekkil sermaye dolayısıyla elde ettiği kar payı, faiz, kira ve benzeri iratlar şeklinde tanımlanmıştır.

2022 yılında elde edilen ve yıllık beyana konu menkul sermaye iratlarına ait yıllık gelir vergisi beyannamelerinin 2023 yılı Mart ayı içinde verilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, geliri sadece menkul sermaye iratları, kira, ücret, ve diğer kazanç ve iratlardan oluşan kişiler Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından oluşturulan Hazır Beyan Sistemini kullanarak beyanname verebilecekleri gibi, e-beyanname programı aracılığı ile de beyanname verebilmektedirler. Hazır beyan sistemine giriş aşağıdaki internet adresinde yer almaktadır.

<https://hazirbeyan.gib.gov.tr/#/>

İnternet Vergi Dairesi ve İnteraktif Vergi Dairesi adreslerinden de hazır beyan sistemine giriş yapabilmek mümkündür.

Hazır beyan sistemiyle ilgili Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan broşüre, [linki tıklayarak ulaşabilirsiniz](#).

Bu Sirkülerimizde, menkul sermaye iratlarının vergilendirilmesine dönük konular açıklanmıştır. Konuya ilişkin daha detaylı bilgi gerektiğinde, Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan rehberlere bakılabilir.

[GİB – Menkul Sermaye İradı Elde Edenler İçin Vergi Rehberi](#)

[GİB – GVK Geçici 67'nci Madde Uygulamasına Dönük Vergi Rehberi](#)

Menkul sermaye iratlarının vergilendirilmesine dönük kurallar, Gelir Vergisi Kanunu'nun 75 ve geçici 67'nci maddelerinde yer almaktadır.

GELİR VERGİSİ KANUNU'NUN GEÇİCİ 67'NCİ MADDESİ KAPSAMI GELİRLERİN VERGİLENDİRİLMESİ

GVK'na 2004 yılında eklenen ve 2006 – 2025 döneminde “geçici” olarak uygulanması öngörülen Geçici 67'nci madde ile Türkiye’de elde edilen menkul sermaye iradı niteliğindeki birçok gelirin nihai olarak stopaj yoluyla vergilendirilmesi ön görülmüştür.

GVK'nun Geç. 67'nci maddesi kapsamı gelirler özetle aşağıdaki gibidir.

- Türkiye'deki bankalardan elde edilen mevduat faizleri
- Borsa İstanbul kazançları,
- 1/1/2006 tarihinden sonra ihraç edilen özel sektöre tahvili ile devlet tahvili ve hazine bonosu faiz gelirleri ve alım-satım kazançları
- Repo gelirleri,
- Vadeli işlem ve opsiyon sözleşmelerinden elde edilen gelirler,
- Diğer menkul kıymet gelirleri

Yukarıda sayılan ve Türkiye’de bulunan kurumlardan elde edilen bu gelirler, geçici 67'nci madde uyarınca stopaj yoluyla vergilendirilmektedir. Stopaj yoluyla vergilendirme, menkul sermaye iradı şeklinde gelir elde eden gerçek kişiler için çoğu kez nihai vergi olmaktadır. Stopaj oranları “sıfır” şeklinde belirlenmiş olsa bile durum değişmemektedir. Geçici 67'nci madde kapsamı gelirler kural olarak yıllık gelir vergisi beyannamesine dahil edilmemektedir. Öte yandan, GVK Geçici 67'nci madde kapsamında ihtiyari beyanname verilmesi ve bu beyanda aynı tür gelirlerin birbirlerine mahsup edilmesi ve yapılan stopajların iade alınabilmesi mümkündür.

Diğer taraftan, ticari faaliyet çerçevesinde elde edilen GVK geç. 67 madde kapsamı gelirlerin ise, ticari kazançta dahil edilmesi ve gelir vergisi beyannamesine konu edilmesi gerekmektedir. Aynı şekilde kurumların elde ettikleri gelirlerin de kurum kazancına eklenerek vergi beyanına konu edilmesi gerekmektedir. Gelirin gelir beyanına eklendiği durumlarda ise ödenen stopajların hesaplanan gelir ve kurumlar vergisinden mahsup edilmesi mümkündür.

Diğer taraftan, 1/1/2006 tarihinden önce ihraç edilen menkul kıymetlerle ilgili olarak GVK geçici 67'den önceki yasal hükümler geçerliliğini sürdürmektedir. Konuya ilişkin olarak ilgili mevzuat düzenlemelerine bakılabilir.

GELİR VERGİSİ KANUNU'NUN 75'NCİ MADDESİ KAPSAMINDAKİ MENKUL SERMAYE İRATLARI

Menkul Kıymetlerin Vergilendirilmesine dönük düzenlemeler, Gelir Vergisi Kanunu'nun Altıncı Bölümünü oluşturan 75-79'ncü maddelerinde yer almaktadır. Aynı Kanunu'nun geç. 67'nci maddesi kapsamı dışında tutulan başka bir ifade ile GVK'nun 75'nci maddesi kapsamında vergilendirilecek olan menkul sermaye iratları aşağıdaki gibidir.

- Anonim ve limited şirketlerden ve diğer ortaklıklardan alınan kar payları,

- Kurumların yönetim kurulu başkanları ve üyelerine verilen kâr payları,
- Her türlü tahvil faiz geliri,
- Alacak faizleri,
- Mevduat faizleri,
- GVK md. 75'te sayılan diğer gelirler

Yukarıda sayılan menkul sermaye iratlarının beyanına ilişkin kurallar aşağıdaki gibidir.

Tutarı ne olursa olsun beyan edilmeyecek Menkul Sermaye İratları

Aşağıda yer alan menkul sermaye iratları tutarları ne olursa olsun beyan edilmeyecektir.

- GVK Geçici md. 67 kapsamındaki menkul sermaye iratları (ihtiyari beyan ve ticari faaliyet kapsamındaki gelirler hariç),
- 10/07/2001 tarihinden önce kurulmuş olanlar hariç olmak üzere tüzel kişiliği haiz emekli sandıkları, yardım sandıkları ile emeklilik ve sigorta şirketleri tarafından ayrılmalar nedeniyle yapılan ödemelerin ve bireysel emeklilik sisteminden ayrılanlara yapılan ödemelerin içerdiği irat tutarları,
- Kurumların kârlarını sermayeye eklemek suretiyle gerçekleştirdikleri kâr dağıtım işlemlerinde gerçek kişi ortaklarca elde edilen kâr payları,
- Kurumlar vergisi mükelleflerince 31/12/1998 ve daha önceki tarihlerde sona eren hesap dönemlerinde elde edilen kazançların dağıtımı halinde, gerçek kişilerce elde edilen kar payları.
- Kurumların karlarını sermayeye eklemek suretiyle gerçekleştirdikleri kar dağıtım işlemlerinde gerçek kişi ortaklarca elde edilen kar payları.

3.800 TL'lik Tutarı Aşması Halinde Beyan Edilecek Menkul Sermaye İratları

Türkiye'de vergi kesintisine tabi tutulmayan ve istisna uygulanmayan aşağıda belirtilen menkul sermaye iratları 3.800 TL'lik tutarı aşması halinde yıllık beyanname ile beyan edileceklerdir.

- Kıyı bankacılığından (off-shore bankacılık) elde edilen faiz gelirleri,
- Hisse senetleri ve tahvillerin vadesi gelmemiş kuponlarının satışından elde edilen bedeller (01/01/2006 tarihinden önce ihraç /iktisap edilenler),
- İştirak hisselerinin sahibi adına henüz tahakkuk etmemiş kâr paylarının devir ve temlik karşılığında alınan para ve ayınlar,
- Her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedelleri,
- Yurt dışından elde edilen diğer menkul sermaye iratları (faiz, repo, kar payı vb.),
- Her türlü alacak faizleri.

3800 TL'lik had yukarıda belirtilen gelirlerin her biri için ayrı ayrı uygulanmayacak olup bu gelirler ile vergi kesintisine tabi olmayan ve istisna uygulanmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının toplam tutarı dikkate alınarak hesaplanacaktır.

70.000 TL'lik Tutarı Aşması Halinde beyana tabi başka gelirlerin bulunmaması halinde Beyan Edilecek Menkul Sermaye İratları

Aşağıda sayılan menkul sermaye iratlarının tutarlarının yıllık 70.000 TL'nı aşmaması halinde, beyana tabi başka gelirlerin bulunmaması halinde bu gelirler beyan edilmeyecektir. Gelir tutarının 70.000 TL'ndan daha fazla olması halinde ise gelirin tamamı beyan edilecektir.

- Tam mükellef kurumlardan elde edilen kar payları,
- Eurobond faiz gelirleri,
- Tam mükellef kurumlar tarafından yurt dışında ihraç edilen tahvillerden elde edilen gelirler,
- 01/01/2006 tarihinden önce ihraç edilmiş olan her çeşit tahvil ve hazine bonosu faizleri ile Toplu Konut İdaresi, Kamu Ortaklığı İdaresi ve Özelleştirme İdaresince çıkarılan menkul kıymetlerden elde edilen gelirler,
- Tam mükellef kurumlar tarafından yurtdışında ihraç edilen tahviller ile tam mükellef varlık kiralama şirketleri tarafından yurtdışında ihraç edilen kira sertifikalarından sağlanan gelirler,

Bu had yukarıda belirtilen gelirlerin her biri için ayrı ayrı uygulanmayacak olup, bu gelirler ile **vergi kesintisine tabi olmayan ve istisna uygulanmayan menkul ve gayrimenkul sermaye iratlarının** toplam tutarı dikkate alınarak hesaplanacaktır.

Beyana tabi başka gelirlerin bulunmaması halinde, vergiye tabi menkul sermaye iradı tutarı 70.000 TL'yi aşıyor ise beyan edilecektir. Başka bir ifade ile, Türkiye'de tevkifata tâbi tutulmuş olan; birden fazla işverenden elde edilen ücretler, menkul sermaye iratları ve gayrimenkul sermaye iratlarının toplamının 70.000 TL'nı aşması halinde, bu gelirler beyannameye dahil edilir.

Menkul sermaye iratları toplamının 70.000 TL'yi aşıp aşmadığının tespitinde, indirim oranı ve istisna uygulanabilecek menkul sermaye iratlarının, indirim oranı ve istisna uygulandıktan sonra kalan kısımlarının dikkate alınması gerekmektedir. Bu nedenle, şirketlerden elde edilen temettülerin beyan edilmesinde bu rakam (70.000 TL /0,5=) 140.000 TL olarak dikkate alınacaktır.

Şirketlerin gerçek kişilere yaptıkları temettü ödemeleri üzerinden stopaj yapması mecburidir. 2022 yılı içerisinde temettü (kâr payı) ödemelerinde geçerli stopaj oranları aşağıdaki gibidir.

21.12.2021-31.12.2022 dönemi %10

ÖRNEK

Bay A, ortağı olduğu Y A.Ş.'nden 2022 yılı içerisinde 14/5/2022 tarihinde 270.000 TL tutarında net kâr payı almıştır. Bay A'nın herhangi bir özel indirimi ve beyana tabi başka bir geliri bulunmamaktadır.

Hesaplama aşağıdaki gibidir.

Tarih	Ortağa ödenen tutar (TL)	Stopaj Oranı	Brüt Kâr Payı (TL)	Gelir Vergisi Kesintisi (TL)
-------	--------------------------	--------------	--------------------	------------------------------

14.05.2022	270.000,00	10%	300.000,00	30.000,00
------------	------------	-----	------------	-----------

Tam mükellef kurumlardan elde edilen kâr paylarının yarısı, GVK md. 22/3 uyarınca gelir vergisinden istisnadır. Buna göre, gelir vergisi hesaplaması aşağıdaki gibidir.

Brüt Kâr Payı	300.000,00
İstisna 1/2	150.000,00
Beyana Tabi Temettü Geliri	150.000,00
Hesaplanan Gelir Vergisi	34.000,00
Mahsup Edilen GV	30.000,00
Ödenecek GV	4.000,00
İade edilecek GV	0,00

YILLIK BEYANNAME ÜZERİNDE YAPILAN İNDİRİMLER

Yıllık gelir vergisi beyannamesi üzerinde, bazı özel indirimlerin yapılabilmesi mümkündür. Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'uncu maddesi uyarınca aşağıdaki indirimler yapılabilmektedir.

- **Hayat ve şahıs sigorta primleri**

Hayat ve şahıs sigorta primleri, belirli şartlarla ve sınırlı olarak matrahtan düşülebilir. Matrahtan indirilebilecek hayat ve şahıs sigorta primleri tutarı, **beyan edilen gelirin %15'ini** ve **asgari ücretin yıllık brüt (68.850 TL)** tutarını aşamaz.

Mükellefin şahsına, eşine, küçük çocuklarına ait sigorta primleri aşağıdaki şekilde beyan edilen gelirden düşülebilir.

- Hayat sigorta primlerinin %50'si dikkate alınır.
- Ölüm, kaza, hastalık, sağlık, engellilik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primlerinin %100'ü dikkate alınır.
- Bireysel emeklilik sistemine ödenen sigorta primleri düşülemez.

Sigortanın Türkiye'de kâin (bulunan) ve merkezi Türkiye'de bulunan bir emeklilik veya sigorta şirketi nezdinde akdedilmiş olması şarttır. Prim tutarlarının gelirin elde edildiği (2022 yılında) yılda ödenmiş olması şarttır. Eş veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim kendi gelirlerinden indirilir.

- **Eğitim ve sağlık harcamaları**

Mükellefin kendisine, eşine veya küçük çocuklarına ait eğitim ve sağlık harcamalarının, beyan edilen gelirden düşülebilmesi mümkündür. Beyandan düşülebilecek eğitim ve sağlık harcaması tutarı, en üst limiti **beyan edilen gelirin % 10'**udur.

Eğitim ve sağlık harcamasının düşülebilmesi için aşağıdaki şartlar geçerlidir.

- Eğitim ve sağlık hizmetinin Türkiye'de yapılması,
- Yapılan harcamanın gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi,

"Küçük çocuk" tabiri, mükellefle birlikte oturan veya mükellef tarafından bakılan (nafaka verilenler, evlat edinilenler ile ana veya babasını kaybetmiş torunlardan mükellefle birlikte oturanlar dahil) 18 yaşını veya tahsilde olup 25 yaşını doldurmamış çocukları ifade etmektedir.

- **Bağış ve yardımlar**

Gelir Vergisi Kanunu'nun 89'ncu maddesi ve çeşitli özel kanunlar uyarınca, yapılan bağış ve yardımlar belirli şartlarla beyan edilen gelirden düşülebilir. Bağış yardımlarla ilgili detay açıklamalar için Gelir İdaresi Başkanlığı'nın hazırlamış olduğu kılavuza bakılabilir. [Linki için lütfen tıklayınız.](#)

Gelirin %5'i (kalkınmada öncelikli yörelerde %10) ile sınırlı bağış ve yardımlar.

Konuya ilişkin GVK md 89/4'de yer alan düzenleme aşağıdaki gibidir.

Genel ve özel bütçeli kamu idareleri, il özel idareleri, belediyeler, köyler ile kamu yararına çalışan dernekler ve Cumhurbaşkanınca vergi muafiyeti tanınan vakıflara yıllık toplamı beyan edilecek gelirin % 5'ini (kalkınmada öncelikli yöreler için % 10'unu) aşmamak üzere, makbuz karşılığında yapılan bağış ve yardımlar.

Kamuya yararlı derneklere İçişleri Bakanlığı'na ait aşağıdaki linkten ulaşabilirsiniz.

<https://www.siviltoplum.gov.tr/kamu-yararina-calisan-dernekler>

Diğer taraftan, Cumhurbaşkanı'nca vergi muafiyeti tanınan vakıfların listesine Gelir İdaresi Başkanlığı'na ait aşağıdaki internet adresinden ulaşılabilir.

<https://www.gib.gov.tr/yarim-ve-kaynaklar/yararli-bilgiler/vergi-muafiyeti-taninan-vakiflari-listesi>

Gelirin %100'üne kadar oranda yararlanılabilecek bağış ve yardımlar.

Beyan edilen geliri aşmamak üzere, yararlanılabilecek bağış ve yardımlar aşağıdaki gibidir. (GVK md.89/5,6,7,8,10,11)

- Okul, sağlık, spor ve dini tesislerin inşası veya idamesi için yapılan bağışlar, (detaylar için GVK md. 89/5)
- Fakirlere yardım amacıyla gıda bankacılığı faaliyetinde bulunan dernek ve vakıflara yapılan gıda, temizlik, giyecek ve yakacak yardımları (GVK md.89/6)
- Kültür ve Turizm Bakanlığı'nca desteklenen organizasyon, tanıtım, restorasyon, kazı, araştırma v.b. faaliyetlere yapılan yardımlar (GVK md.89/7)
- Cumhurbaşkanı'nca başlatılan yardım kampanyalarına yapılan bağışlar (GVK md. 89/10)
- Türkiye Kızılay Derneği'ne ve Türkiye Yeşilay Cemiyeti'ne makbuz karşılığı yapılan bağışlar. (GVK md. 89/11)

- Gelir Vergisi Kanunu dışında çeşitli Kanunlarda da yapılan bağışların vergi matrahından düşülebileceği şeklinde düzenlemeler bulunmaktadır. Bu kanunlar aşağıdaki gibidir.¹
 - o 15.05.1959 tarihli ve 7269 sayılı Umumi Hayata Müessir Afetler Dolayısıyla Alınacak Tedbirlerle Yapılacak Yardımlara Dair Kanun'un 45'inci maddesi uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 222 sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nun 76/g uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu'nun 56/ (b) ve Ek 7 maddeleri uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 278 sayılı Türkiye Bilimsel ve Teknik Araştırma Kurumu Kurulması Hakkında Kanun'un 13'üncü maddesi uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 2828 sayılı Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu Kanunu'nun 20/b maddesine göre yapılan bağışlar,
 - o 2876 sayılı Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Kanunu'nun 101'inci maddesine göre yapılan bağışlar,
 - o 2955 sayılı Gülhane Askeri Tıp Akademisi Kanunu'nun 46/b maddesine göre yapılan bağışlar,
 - o 4122 sayılı Milli Ağaçlandırma ve Erozyon Kontrolü Seferberlik Kanunu'nun 12'nci maddesi ve bu kanuna göre çıkarılan yönetmelik uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 3294 sayılı Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışmayı Teşvik Kanunu Uyarınca Yapılan Bağışlar,
 - o 3388 sayılı Türk Silahlı Kuvvetlerini Güçlendirme Vakfı Kanunu'nun 3'üncü maddesine göre yapılan bağışlar,
 - o 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun Ek 44'üncü maddesi uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 21'inci maddesi hükmü uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 6546 sayılı Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı Kurulması Hakkında Kanun'un 11/2'inci maddesi uyarınca yapılan bağışlar,
 - o 6569 sayılı Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı Kurulması İle Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'un 17/1 maddesi uyarınca yapılan bağışlar,

- **Sponsorluk harcamaları**

3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ile 17.6.1992 tarihli ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun kapsamında yapılan sponsorluk harcamalarının; amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'si.

¹Detay bilgi için aşağıdaki makaleye bakılabilir.

Erdem Erdoğan, "Gelir ve Kurumlar Vergileri Matrahlarının Tespitinde İndirim Olarak Dikkate Alınabilecek Bağış ve Yardımlar, **Vergi Dünyası Dergisi**, Aralık 2015 sayısı.

UYGULANACAK VERGİ TARİFESİ

Gelir Vergisi Kanunu'na göre 2022 yılında elde edilen ücret gelirlerinde, aşağıdaki vergi tarifesi kullanılır.

32.000 TL'ye kadar	%15
70.000 TL'nin 32.000 TL'si için 4.800 TL, fazlası	%20
170.000 TL'nin 70.000 TL'si için 12.400 fazlası	%27
880.000 TL'nin 170.000 TL'si için 39.400 TL, fazlası	%35
880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL'si için 287.900 TL, fazlası	%40

21.12.2021 tarih ve 31696 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 317 Seri No.lu Gelir Vergisi Genel Tebliği ile 2022 yılı için geçerli gelir vergisi tarifesi.

Saygılarımla

Dr. Celal Çelik

Yeminli Mali Müşavir